

De leraar (her)waarderen?

Een langetermijnvisie blijft uit

Minister Weyts wil het lerarentekort aanpakken via een aantal maatregelen die hij heeft gebundeld onder de noemer "herwaardering van het lerarenberoep". Zijn voorstellen liggen nu op de onderhandelingstafel.

De titel 'herwaardering van het lerarenberoep' is misleidend want de nota focust vooral op quick wins om het lerarentekort op korte termijn te milderen.

Quick wins, geen herwaardering

Het COV juicht alle rechtvaardige maatregelen om het lerarenberoep aantrekkelijker te maken toe. Het is logisch dat er creatief gezocht wordt naar oplossingen. Er is geen andere weg meer. Het is wrang want dat deze tekorten er zouden zijn, is al jaren geleden voorspeld. De huidige druk op de arbeidsmarkt heeft het nog verergerd.

Het COV heeft het debat over aantrekkelijker werken in onderwijs al regeerperiode na regeerperiode op tafel gelegd mét concrete voorstellen. Investeren in een grote beroepsgroep vraagt volgehouden duurzame inspanningen over de jaren heen. Een echte langetermijnvisie. De titel 'herwaardering van het lerarenberoep' is misleidend want de nota focust vooral op quick wins om het lerarentekort op korte termijn te milderen. Voor het COV is het moeilijk te vatten op welke manier het installeren van een ongelijkheid tussen zij-instromers, het mogelijk maken om meer te werken, het aantrekken van niet-onderwijzend personeel in lerarenuren, het bezoldigen van masters als bachelors, het aantrekken van gepensioneerden, ... een herwaardering van het lerarenberoep zullen realiseren. Dit zijn duidelijk pogingen om het lerarentekort te milderen. En zelfs dan lijken ze een druppel op een hete plaat.

Een overzicht

De anciënniteit voor zij-instromers in het basisonderwijs wordt opgetrokken tot 10 jaar. Ook directeurs en ICT-coördinatoren die uit de privé komen, kunnen voortaan 10 jaar anciënniteit laten gelden.

Meer zij-instromers aantrekken is op zich een goed idee. Alleen is er geen objectief verschil

tussen een zij-instromer die vanaf 1 januari is ingestapt en één van voor die datum. Voor het COV moeten zij dus ook financieel gelijk behandeld worden.

Wanneer geen leraar gevonden kan worden, wordt het tijdelijk mogelijk om 20% van de uren-leraar, de lestijden dus, om te zetten in punten om daarmee ondersteuning in de klas te voorzien. De minister denkt aan de inzet van administratieve krachten maar de inrichtende machten willen ook onderwijsassistenten in het leven roepen.

Cruciaal is dat les moet gegeven worden door bevoegd personeel met de juiste diploma's. Basisscholen hebben uiteraard nood aan bijkomende omkadering, maar het omzetten van lestijden in punten om die omkadering uit te breiden zal de leraar niet ondersteunen in zijn kerntaak. Het zorgt in deze crisisperiode er wel voor dat niet ingevulde lestijden niet verlopen gaan.

Het COV wil niet dat deze maatregel permanent wordt. Omkadering is niet zomaar inwisselbaar. Zo creëert men geen versterking van het lerarenberoep maar een aanslag op de kwaliteit van onderwijs. Het COV heeft tijdens de onderhandelingen voorstellen gedaan om de toepassing van deze maatregel, de omvang én de duurtijd van de omzetting te beperken.

Masters met een pedagogisch bekwaamheidsbewijs zullen in het basisonderwijs kunnen ingezet worden en krijgen een bachelor-vergoeding.

Elke leraar moet opgeleid en inzetbaar zijn in het geïntegreerde karakter van dit niveau. Een pedagogisch bekwaamheidsbewijs is niet

noodzakelijk een garantie daarvoor. Het vraagt een specifieke opleiding. Daarom heeft het COV een duidelijk standpunt over masters in het basisonderwijs. Bovendien, als er masters welkom zijn in het basisonderwijs en ze hebben het juiste diploma, dan moeten ze ook als master betaald worden. Het COV wil via deze maatregel geen voorafname op het voorstel dat ze al enige tijd geleden lanceerden om ook een opleiding master in het basisonderwijs in te richten.

Neem je een Vlaams zorgkrediet op (deeltijds en tijdelijk) dan kan je dat verlof tijdelijk opschorten als je opnieuw een lesopdracht opneemt in het kader van het lerarentekort. Hetzelfde geldt voor personeelsleden die nu in het stelsel GLBO 55+/58+ zitten en tijdelijk weer aan de slag willen. Ook gepensioneerden moeten gemakkelijker kunnen cumuleren, zonder daar fiscaal voor gestraft te worden.

Goede maatregelen, al mogen personeelsleden in dit geval niet onder druk gezet worden om hun verlofstelsel tijdelijk op te schorten. Het moet een vrije en positieve keuze zijn. De voorstellen moeten wel verder onderhandeld worden met de minister van Werk en de minister van Pensioenen. Het is nog wachten op hun reactie.

De minister wil via proeftuinen nagaan of de vlakke loopbaan kan doorbroken worden en of er door een gericht en flexibeler personeelsbeleid minder personeelsleden zouden uitvallen. Zo wil hij zoveel mogelijk mensen in dienst houden en het ziekteverzuim terugdringen.

Er zijn gesprekken opgestart over deze proeftuinen. Het COV stelt voor om thema's als re-integratie, overlegtijd, prestatieregeling en leraren in opleiding via een proeftuin te onderzoeken. We willen dat hier lessen kunnen geleerd worden voor degelijke lange termijn maatregelen.

Via een clustering van de vervangingsopdrachten moet het aantrekkelijker worden om vervangingsopdrachten op te nemen. Ook het bufferen en overdragen van niet-gevulde vervangingen zou worden toegelaten.

Het COV stelt voor om het systeem van de vervangingseenheden terug in te voeren. Daardoor was het mogelijk om eenheden voor niet-gevulde vervangingen later op het schooljaar in te zetten als er wel een personeelslid beschikbaar is.

Zij-instromers zonder pedagogische bekwaamheid moeten via een vorm van opleidingsverlof de kans krijgen om het werken in een school te combineren met een lerarenopleiding. Ook wil de ministers stagiairs betalen om korte reguliere vervangingen te doen.

Het COV stelde zelf voor om een vorm van 'educatief verlof' in te voeren in het onderwijs. Betaalde stage daarentegen is een heel ander paar mouwen. Dat moet goed bestudeerd worden.

Andere voorstellen worden nog verder onderzocht. Het is wachten op nieuwe visienota's of actieplannen. Zo wil de minister bijvoorbeeld een kader uitwerken om digitalisering een structurele plaats te geven in het onderwijs. Daar hebben ook de onderwijsvakbonden een mening over. Zij wensen aandacht voor het recht op deconnectie. Verder is het wachten op de plannen rond professionalisering. Het is cruciaal dat de minister daarop wil inzetten. Ook een verhoogde aandacht voor het praktischelement in de lerarenopleiding staat op de wenslijst van minister Weyts.

Lees de conceptnota

